

Datum van
inontvangstneming

:

05/08/2025

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-369/25 – 1

Zaak C-369/25

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

3 juni 2025

Verwijzende rechter:

Tribunale di Napoli (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 maart 2025

Verzoekende partij:

LW

Verwerende partijen:

Trenitalia SpA

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

TRIBUNALE DI NAPOLI

III SEZIONE LAVORO (derde afdeling arbeidsrecht)

De rechter bij de Tribunale di Napoli (rechter in eerste aanleg, Napels, Italië) zetelend als arbeidsrechter [OMISSIS], in de procedure nr. 23216/24 [OMISSIS] betreffende socialezekerheidsbijdragen die aanhangig is

TUSSEN

LW [OMISSIS]

VERZOEKENDE PARTIJ

EN

TRENITALIA S.P.A. [OMISSIS]

VERWERENDE PARTIJ

EN

I.N.P.S., Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (Nationaal Instituut voor sociale zekerheid; hierna: „INPS”), [OMISSIS]

VERWERENDE PARTIJ

geeft de navolgende

BESCHIKKING

De rechter [OMISSIS] (nationale procedure)

MERKT HET VOLGENDE OP

Bij de verwijzende rechter is een vordering aanhangig gemaakt door LW die bij arrest de totstandkoming van een arbeidsverhouding in dienst van Trenitalia SpA heeft verkregen wegens onregelmatige inzet als arbeidskracht in het kader van een onregelmatige overeenkomst voor het ter beschikking stellen van arbeid en die daarom ook in strijd was met richtlijn 2008/104/EG. Verzoeker kreeg daarom vanaf mei 2003 recht op indeling op het niveau E – heden C1 – van de sectorale CCNL (*contratto nazionale di lavoro*, nationale collectieve arbeidsovereenkomst). Vervolgens heeft verzoeker bij een ander arrest de veroordeling van Trenitalia SpA verkregen tot betaling uit hoofde van achterstallig loon van 110 308,13 EUR, vermeerderd met de inflatiecorrectie en wettelijke rente over de bedragen die vanaf 31 juli 2019 geleidelijk zijn aangepast tot op de datum van betaling.

In de onderhavige zaak gaat het verzoeker om het betalen van de socialezekerheidsbijdragen over het loon in de periode van 1 mei 2003 tot december 2015 die door Trenitalia SpA niet zijn betaald, omdat deze volgens de INPS zijn verjaard. Trenitalia SpA heeft de socialezekerheidssituatie van verzoeker binnen de grenzen van de verjaringstermijn van vijf jaar bedoeld in artikel 3, lid 9, van wet nr. 335/95 gereguleerd. („De verplichte bijdragen voor sociale zekerheid en sociale bijstand verjaren en kunnen niet worden betaald na het verstrijken van de volgende termijnen: (a) tien jaar voor de bijdragen van het pensioenfonds voor werknemers (...) Met ingang van 1 januari 1996 wordt deze termijn teruggebracht tot vijf jaar, behoudens in de gevallen waarin de werknemer of zijn nabestaanden daartegen opkomen”) en daarom voor de periode van 2016 tot en met 2019.

Verzoeker heeft onder verwijzing naar voor hem gunstige rechtspraak van de Corte di cassazione (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken) [OMISSIS] subsidiair verzocht om toekenning van een lijfrente in de zin van artikel 13 van wet nr. 1338/1962 dat bepaalt: „(...) de werkgever die heeft nagelaten bijdragen te

betalen voor de verplichte invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenverzekering en deze wegens verjaring niet meer kan betalen (...), kan de INPS verzoeken om in de gevallen bedoeld in het vierde lid een overdraagbare lijfrente te betalen die gelijk is aan het pensioen of een passend deel van het pensioen van de verplichte verzekering die aan de werknemer verschuldigd zou zijn op basis van de niet-betaalde bijdragen.

[OMISSIS]. (artikelleden die niet relevant zijn voor de prejudiciële vragen)

Wanneer de werknemer van zijn werkgever geen lijfrente ingevolge dit artikel kan verkrijgen, kan hij zichzelf in de plaats stellen van de werkgever, onder voorbehoud van het recht op schadevergoeding.

[OMISSIS] (artikellid dat niet relevant is voor de prejudiciële vragen)''.

Meer subsidiair heeft verzoeker schadevergoeding gevorderd op grond van artikel 2116, lid 2, c.c. (*codice civile*, burgerlijk wetboek; hierna: „c.c.”). („In de gevallen waarin de instellingen voor sociale voorzieningen en bijstand volgens deze bepalingen wegens het niet of onregelmatig afdragen van premies of bijdragen niet verplicht zijn om de verschuldigde uitkeringen geheel of gedeeltelijk te betalen, is de ondernemer aansprakelijk voor de schade die de werknemer daardoor lijdt. ”)

De verwerende partijen hebben zich tegen het verzoek verzet en met name de INPS merkte op dat het verzoek betreffende de bijdragen voor de tijdvakken waarvoor de verjaring gold op grond van artikel 3, lid 9, van wet nr. 335/1995 en artikel 55, lid 2, van R.D.L. (*regio decreto legge*, koninklijk wetsbesluit; hierna: „R.D.L.”) nr. 1827 van 1935 niet-ontvankelijk was. Met andere woorden, de werkgever kan de bijdragen die verjaard zijn niet betalen en aangezien het beginsel van automatische socialezekerheidsprestaties op grond van artikel 27, lid II, van R.D.L. nr. 636 van 14 april 1939, zoals opgenomen in artikel 40 van wet nr. 153/1969, niet van toepassing is, kan alleen de lijfrente worden opgebouwd.

De verklaringen van de INPS lijken in overeenstemming te zijn met de vaste rechtspraak van de Corte di cassazione.

Mocht het Hof de thans gestelde vragen bevestigend beantwoorden, kan de conclusie worden getrokken dat er geen sprake was van verjaring en dat verzoeker, die er recht op had om het aanstellingsdocument bedoeld in artikel 2 van richtlijn 91/533/EEG van Trenitalia SpA te ontvangen, kan vorderen dat Trenitalia SpA wordt veroordeeld tot betaling van de bijdragen.

De onderhavige beschikking gaat uit van de overweging dat het pensioen van werknemers in de particuliere sector als uitgesteld loon kan worden aangemerkt, dat richtlijn 91/533/EEG en vervolgens richtlijn 2019/1152 niet alleen het recht kunnen beschermen op het aanstellingsdocument dat daarin is opgenomen, maar ook de rechten die in het aanstellingsdocument zijn vermeld, namelijk het recht op pensioen en het bedrag ervan, dat de betaalde bijdragen die van invloed zijn op het

recht op pensioen kunnen vallen onder de bescherming bedoeld in de genoemde richtlijnen, dat de nationale rechtsorde het recht op het correct betalen van de bijdragen en daarom op betaling van uitgesteld loon in de vorm van het pensioen niet doeltreffend beschermt.

In deze beschikking worden de regels van Unierecht waarvan om uitlegging wordt verzocht en de relevante rechtspraak van de Corte di cassazione uiteengezet. Vervolgens wordt het volgende gevraagd:

- of het pensioen dat berust op het betalen van bijdragen uitgesteld loon vormt;
- of de bescherming ervan onder richtlijn 91/533/EEG, nu 2019/1152, valt;
- of het betalen van bijdragen dat bepalend is voor het recht op en de hoogte van de pensioenuitkering daarom ook onder richtlijn 91/533/EEG, thans 2019/1152 valt;
- of het verenigbaar is met de genoemde richtlijnen dat de werknemer tijdens de arbeidsverhouding een zeer beperkte bescherming geniet wanneer de INPS in rechte betrokken is;
- over welke middelen beschikt de verwijzende rechter?

oordeel van de rechter over de stukken in de zaak

Regelgeving van Unie

- 1 Ingevolge artikel 2 van richtlijn 91/533/EEG „[is] de werkgever verplicht de werknemer op wie deze richtlijn van toepassing is, hierna te noemen ‚werknemer’, in kennis te stellen van de belangrijkste gegevens van de arbeidsovereenkomst of -verhouding. 2. De in lid 1 bedoelde informatie heeft ten minste betrekking op de volgende gegevens [...] h) aanvangsbedrag, de overige bestanddelen en de periodiciteit van de betalingen van het loon waarop de werknemer recht heeft; [...] 3. Informatie over de in lid 2, onder f), g), h) en i), bedoelde gegevens kan waar nodig verstrekt worden door vermelding van de wettelijke, bestuursrechtelijke of statutaire bepalingen of de collectieve overeenkomsten die voor de bedoelde onderwerpen gelden.”
- 2 Het doel van de richtlijn is „dat de lidstaten de werknemers garanderen dat zij de uit deze richtlijn voortvloeiende rechten kunnen doen gelden”, de lidstaten moeten „te allen tijde de door deze richtlijn voorgeschreven resultaten [...] kunnen waarborgen” en zij moeten immers (artikel 8) „de nodige voorschriften op[nemen] om iedere werknemer die meent te zijn benadeeld door het niet naleven te zijnen aanzien van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen de mogelijkheid te bieden om zijn rechten voor het gerecht te doen gelden na eventueel een beroep op andere bevoegde instanties te hebben gedaan”.

- 3 Er blijft twijfel bestaan over de uitlegging, namelijk of de verplichtingen van de lidstaat beperkt blijven tot de noodzaak om te verzekeren dat het aanstellingsdocument wordt overhandigd of dat de lidstaat de bescherming moet garanderen van rechten die in het aanstellingsdocument zijn vermeld of behoren te worden vermeld. Hiervoor pleit dat richtlijn 1991/533/EEG de rechten die uit de arbeidsverhouding voortvloeien lijkt te waarborgen (de rechten die uitdrukkelijk in het schriftelijke document moeten worden vermeld, juist voor het specifieke doel van de bescherming ervan), en dat daaruit moet worden afgeleid dat de lidstaat alle nodige maatregelen moet treffen om de doeltreffendheid van de beschermde rechten te waarborgen. Deze uitlegging vindt steun in het feit dat in artikel 8 van richtlijn 1991/533/EEG de term „rechten” en niet „recht” (op informatie) wordt gebruikt, waardoor deze omstandigheid de bescherming lijkt te beogen van de rechten die in het aanstellingsdocument zijn vermeld.
- 4 Richtlijn 91/533/EEG is met ingang van 1 augustus 2022 ingetrokken bij richtlijn 2019/1152, maar artikel 24 bepaalt dat „verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn”. Er is niets veranderd wat betreft het aanstellingsdocument en het loon (artikel 4 en overweging 20). Hoe dan ook hebben de feiten in het onderhavige geschil betrekking op een periode waarin richtlijn 91/533/EEG van kracht was.
- 5 Op basis van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) lijkt te moeten worden geconcludeerd dat een pensioen dat door een overheidsorgaan wordt uitgekeerd uitgesteld loon is, wanneer de uitkering een categoriale uitkering is en (uitsluitend of in volstrekt overheersende mate) wordt berekend op basis van het loon en de duur van de aansluiting, waarbij de directe reden ervoor in de arbeidsverhouding ligt en niet in een uitkering die om sociale redenen door de staat wordt uitgekeerd. Het is algemeen bekend dat dit het criterium voor de berekening van socialezekerheidspensioenen in Italië is [OMISSIS].
- 6 Opgemerkt moet worden dat het geschil in kwestie betrekking heeft op bijdragen voor pensioenen in de particuliere sector waarvoor de uitlegging in het arrest van het Hof [OMISSIS] van 13 december 2008, zaak C-46/07 (Commissie/Italië), dat betrekking had op de pensioenen van ambtenaren, een beperkt belang heeft. In die zaak oordeelde het Hof dat het om een beroepsregeling gaat, dat wil zeggen dat het pensioen slechts een bepaalde categorie werknemers betreft, direct is afgeleid van het aantal dienstjaren en het bedrag ervan wordt berekend op basis van het laatste salaris van de ambtenaar en daarom uitgesteld loon is.
- 7 De meeste pensioenen in Italië zijn ofwel die welke worden uitgekeerd aan werknemers in de particuliere sector (de zogenoemde verplichte algemene verzekering), ofwel die welke worden uitgekeerd aan werknemers in de publieke sector, ofwel die van de zelfstandigen, ofwel die van de fondsen (landmeters, advocaten, notarissen, zelfstandige landmeters, boekhouders en zakelijke deskundigen, enz.), zodat het lijkt te moeten gaan om uitkeringen aan een

specifieke categorie werknemers die als een categoriaal pensioen kunnen worden aangemerkt.

- 8 Het lijkt te gaan om uitgesteld loon (zie met name het arrest Maruko, Grote Kamer, van 1 april 2008, zaak C-267/06, EU:C:2008:179), omdat het bedrag van het „pensioen” wordt bepaald afhankelijk van de duur van de verzekeringsrelatie en de betaalde bijdragen, en dat onafhankelijk van de omstandigheid dat de instelling die uitkeert een overheidsinstelling is (zie arrest van het Hof van 17 april 1997, zaak C-147/95, Evernopoulos, EU:C: 1997:201, punten 16 en 23) en dat aansluiting bij een pensioenregeling verplicht is (zie arrest van het Hof van 25 mei 2000, zaak C-50/99, Podesta, EU:C:2000:288, blz. I 4039, punt 32).
- 9 Het pensioen in Italië hangt af van de jaren waarin bijdragen zijn betaald (ten minste 5 jaar voor werknemers van wie het pensioen uitsluitend volgens het bijdragesysteem wordt vereffend: artikel 1, lid 20, wet nr. 335/95) en de betaalde bedragen, berekend als een percentage van het ontvangen maandsalaris (1. Artikel 1, lid 6, van wet 335/95 (Het bedrag van het jaarlijkse pensioen in de algemene verplichte verzekering en in de vervangende en exclusieve vormen ervan wordt bepaald volgens het bijdragesysteem door het bedrag van de individuele bijdragen te vermenigvuldigen met de omzettingsscoëfficiënt met betrekking tot de leeftijd van de verzekerde op het moment van pensionering die is vermeld in tabel A in de bijlage), 8 [OMISSIS] en 10 [OMISSIS] (specificaties van het mechanisme voor de berekening van het pensioen)).
- 10 Het pensioen hangt daarom af van de betaalde bijdragen die evenredig zijn met het loon dat tijdens de gewerkte jaren is ontvangen en wordt dus absoluut overwegend bepaald in relatie tot de duur van de verzekeringsperiode en de betaalde bijdragen.

NATIONALE REGELGEVING

- 11 Artikel 2116 c.c. bepaalt het volgende: „Tenzij in de bijzondere wetten anders is bepaald, zijn de in artikel 2114 bedoelde uitkeringen verschuldigd aan degene die de arbeid verricht, ook al heeft de ondernemer de bijdragen die aan de instellingen voor sociale voorzieningen en bijstand zijn verschuldigd niet regelmatig betaald”. Artikel 2114 c.c. verwijst naar socialezekerheidsuitkeringen, waaronder pensioenen, en bijdragen (Bijzondere wetten en corporatieve regels bepalen de gevallen en vormen van verplichte sociale voorzieningen en bijstand en de daarmee samenhangende bijdragen en uitkeringen).
- 12 In het laatste, inmiddels vaste, standpunt van de Corte di cassazione wordt benadrukt dat in de wetgeving naar uitkeringen in plaats van bijdragen wordt verwezen. Daarbij wordt verklaard dat er in de rechtsorde geen sprake is van een „vordering van de verzekerde die ertoe strekt het socialezekerheidsorgaan te veroordelen tot regulering van zijn op bijdragebetaling berustende situatie” [OMISSIS] (verwijzing naar nationale rechtspraak), ook niet wanneer de werknemer het socialezekerheidsorgaan vóór het verstrijken van de

verjaringstermijn in kennis heeft gesteld van de niet-nakoming van betaling van de bijdragen, maar het socialezekerheidsorgaan geen actie heeft ondernomen tegen de werkgever waardoor dit orgaan de verjaringstermijn heeft laten ingaan [OMISSIS].

- 13 Hieruit volgt dat de enige vordering die de werknemer bij het verstrijken van de verjaringstermijn kan instellen een schadevordering in de zin van artikel 2116, tweede alinea, c.c. [OMISSIS] (verwijzing naar de hierboven al uiteengezette nationale regeling) jegens de werkgever is, dat wil zeggen de mogelijkheid om in de plaats te treden van de werkgever in verband met het opbouwen van de lijfrente bedoeld in artikel 13 van wet nr. 1338/1962 [OMISSIS]. (verwijzing naar de hierboven al uiteengezette nationale regeling)
- 14 Dit kan echter pas gebeuren lange tijd nadat is nagelaten bijdragen te betalen, aangezien de werknemer moet wachten tot zijn aanvraag tot pensionering vooraleer het nadeel zich voordoet dat voortvloeit uit het niet betalen van bijdragen. [OMISSIS] (aanvullende toelichting bij het begrip)
- 15 Het Italiaanse recht ontzegt de werknemer daarom het recht op bescherming, bestaande in het in aanmerking nemen van de door de werkgever verschuldigde en niet-betaalde bijdragen [OMISSIS], waardoor de werknemer zijn recht op bijschrijving van bijdragen tegenover de INPS niet geldend kan maken totdat hij recht heeft op betaling van zijn pensioen. Het tijdsverloop tussen de data waarop het recht op bijschrijving van de bijdragen en het recht op pensioen ontstaan, maakt dat deze termijnen, zoals in de onderhavige zaak, zijn verjaard, met onmiddellijke gevolgen voor de hoogte van het pensioen dat de werknemer op een dag zal kunnen ontvangen.
- 16 Bovendien kan de werknemer de verjaring nooit stuiten door de werkgever te gelasten de bijdragen correct te betalen (vaste rechtspraak van de Corte di cassazione).
- 17 Voorts kan de werknemer (of zijn erfgenamen) zich evenmin beroepen op de verdubbeling van de verjaringstermijn van vijf jaar wanneer hij opkomt tegen het verzuim om bijdragen te betalen aan het sociaalzekerheidsorgaan (artikel 3, lid 9, onder 1), 335/95: „De bijdragen voor de sociale zekerheid en de verplichte sociale bijstand verjaren en kunnen niet worden betaald na het verstrijken van de volgende termijnen: a) tien jaar [OMISSIS] (specificatie van de bij wet in aanmerking genomen bijdragen). Vanaf 1 januari 1996 wordt deze termijn teruggebracht tot vijf jaar, behalve in de gevallen waarin de werknemer of zijn nabestaanden daartegen opkomen;...”), omdat de bepaling enkel van toepassing is op verzuimen die vóór de inwerkingtreding van genoemde bepaling zijn ontstaan [OMISSIS].
- 18 De verjaring van de bijdragen is geen mogelijke gebeurtenis, maar een zekerheid na vijf jaar, omdat de termijn ook in de loop van de arbeidsverhouding ingaat

[OMISSIS] en de werknemer de loop daarvan niet kan stuiten, maar enkel een rechtsvordering kan instellen tegen de werkgever en het socialezekerheidsorgaan.

- 19 Als de INPS geen gerechtelijke stappen onderneemt of als de INPS geen aanspraak maakt op betaling van de bijdragen, of als de INPS geen vordering tot inning instelt, kan de Italiaanse werknemer zijn bijdragen zien verjaren, zelfs als hij de moed zou hebben gehad om - terwijl hij bij deze werkgever werkte - gerechtelijke stappen tegen hem en de INPS te ondernemen. Het lijkt er dus op dat hij niets kan doen om deze nadelige uitkomst af te wenden.
- 20 In Italië kan pensioen daarom slechts worden toegekend wanneer niet is nagelaten bijdragen (of de voorziening voor de lijfrente) te betalen, of wanneer de werknemer zelf aan de INPS het bedrag betaalt dat nodig is om de ontbrekende voorziening voor de lijfrente op te bouwen.
- 21 Tegen de achtergrond van deze uitlegging van wetgeving die de verjaring van de aanspraken op bijdragen vergemakkelijkt, met duidelijke gevolgen voor het recht op en de hoogte van het pensioen dat als uitgesteld loon kan worden aangemerkt dat door de staat en voor deze door de INPS wordt uitgekeerd, verloopt de verjaring van gewoon loon op een geheel andere wijze. Daarvoor, in de particuliere sector, gaat de verjaringstermijn van vijf jaar immers niet gedurende de loop van de arbeidsverhouding in.
- 22 De Corte di cassazione heeft in inmiddels vaste rechtspraak geoordeeld dat tijdens de duur van een particuliere arbeidsverhouding de verjaring van de bedragen die loonaanspraken vormen, niet begint te lopen.
- 23 [OMISSIS] (Verder is ingevolge arrest nr. 63 van de Corte costituzionale (grondwettelijk hof) van 10 juni 1966 de verjaring niet meer toegestaan in geval van een arbeidsverhouding zonder werkelijke stabiliteit, aangezien de werknemer uit vrees voor ontslag ervan zou kunnen afzien een vordering tegen de werkgever in te stellen.)
- 24 [OMISSIS] (In dit verband heeft de Corte di cassazione in een aantal arresten van 2022 geoordeeld dat de arbeidsverhouding voor onbepaalde tijd als gevolg van de wijzigingen in de ontslagwetgeving niet meer kan worden geacht werkelijk stabiel te zijn, aangezien deze niet de vrees uitsluit voor onrechtmatig ontslag van de werknemer die zijn rechten tegenover zijn werkgever wil doen gelden.)
- 25 De bestaansreden van de regeling is gelegen in de situatie waarin de werknemer zich tijdens de arbeidsverhouding bevindt, waarbij zijn vrees voor ontslag zodanig is dat hij ertoe wordt gebracht om af te zien van het vorderen van betaling van de bijdragen. In de loop van de arbeidsverhouding blijft de verjaringstermijn van kracht om vervolgens het normale verloop ervan te hervatten vanaf de beëindiging van de arbeidsverhouding. [OMISSIS]
- 26 Zo kan de werknemer in de huidige nationale rechtsorde de loonaanspraken die uit de arbeidsverhouding voortvloeien geldend maken binnen de verjaringstermijn

van vijf jaar na de beëindiging van de arbeidsverhouding en is hij niet verplicht om in de loop van de arbeidsverhouding gerechtelijke stappen te ondernemen. Daarentegen moet hij noodzakelijkerwijs in de loop van de arbeidsverhouding gerechtelijke stappen ondernemen om de betaling van de bijdragen te verkrijgen (maar steeds op voorwaarde dat de INPS in rechte optreedt en aanspraak maakt op het recht van betaling).

- 27 [OMISSIS] (opnieuw doet zich de situatie voor van vrees waarin de werknemer zich kan bevinden en die hem ertoe kan brengen zijn rechten op loon of bijdragen niet geldend te maken)
- 28 De situatie in de onderhavige zaak wordt nog verergerd door de omstandigheid dat verzoeker de totstandkoming van de arbeidsverhouding in dienst van Trenitalia SpA heeft verkregen bij arrest nr. 4784/2018 van de Corte d'Appello di Napoli (rechter in tweede aanleg, Napels) die heeft vastgesteld dat er in strijd met artikel 27 van d.lgs. (*decreto legislativo*, wetsbesluit; hierna: „d.lgs.”) nr. 276/2003 van 31 oktober 2018 sprake was van een opdracht voor het louter verrichten van arbeid en daarom van een onregelmatige terbeschikkingstelling als arbeidskracht. Dlgs. nr. 276/2003 is immers gewijzigd bij d.lgs. nr. 24 van 2 maart 2012, waarbij richtlijn 2008/104/EG is omgezet. Op het moment waarop de bijdragen niet aan hem werden betaald, was verzoeker namelijk een werknemer in een uiterst kwetsbare arbeidssituatie omdat hij destijds niet de bescherming genoot die de ontslagbepalingen bieden aan werknemers met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met de inlener. Het Hof heeft benadrukt dat de stabiliteit van de dienstbetrekking inderdaad (...) een belangrijk onderdeel vormt van de bescherming van de belangen van de werknemers (naar analogie de conclusie van advocaat-generaal Niilo Jääskinen van 15 september 2011, zaak C-313/10, Jansen; EU:C:2011:593).

[OMISSIS] (vooruitlopen op de hierna uiteengezette prejudiciële vragen)

OM DEZE REDENEN

Gelet op artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie, artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en artikel 295 c.p.c. (*codice di procedura civile*, wetboek van burgerlijke rechtsvordering), verzoekt de arbeidsrechter van de Tribunale di Napoli het Hof om een prejudiciële beslissing te nemen over de volgende vragen [OMISSIS]:

- 1) Bestaan de rechten bedoeld in artikel 8 van richtlijn 91/533/EEG, waarvan de bescherming door de lidstaat moet worden gewaarborgd, uitsluitend in het recht op ontvangst van het aanstellingsdocument in de zin van artikel 2 van die richtlijn of in de rechten die in dat document moeten worden vermeld, in het bijzonder het loon?
- 2) Indien het Hof de eerste vraag bevestigend beantwoordt, vormt in de beschreven context het pensioen dat verzoeker ontvangt afhankelijk van de naar rato van het ontvangen loon betaalde bijdragen en de jaren

van aansluiting bij de verplichte algemene verzekering, voor verzekerden in de particuliere sector uitgesteld loon in de zin van artikel 2 van richtlijn 91/533/EEG?

- 3) Indien het Hof de eerste en de tweede vraag bevestigend beantwoordt, valt het recht van de werknemer op het betalen van bijdragen, dat van beslissende invloed is op het recht op en de hoogte van de pensioenuitkering ook binnen de werkingssfeer van artikel 8 van richtlijn 91/533/EEG?
- 4) Indien de vorige vragen bevestigend worden beantwoord, staat artikel 8 van richtlijn 91/533/EEG eraan in de weg dat de werknemer zich tijdens de arbeidsverhouding verplicht ziet om naast de INPS ook de werkgever voor de rechter te dagen om betaling van de bijdragen te vorderen teneinde verjaring van zijn rechten te voorkomen, ook al hangen deze rechten uitsluitend af van de wil van de INPS om gerechtelijke stappen te ondernemen en betaling van de vordering te eisen, anders dan bij gewoon loon het geval is, zelfs wanneer hij onvoldoende bescherming heeft tegen onrechtmatig ontslag waardoor het risico bestaat dat de arbeidsverhouding die wordt beschermd door richtlijn 2008/104/EG wordt beëindigd of niet wordt voortgezet?
- 5) Indien de voorgaande vragen bevestigend worden beantwoord, wat zijn de instrumenten waarover de verwijzende rechter beschikt en kan, in het onderhavige geval, de uniformering van de verjaringsregeling voor bijdragen en loon worden beschouwd als een toereikende maatregel om te voldoen aan de verplichtingen van artikel 8 van richtlijn 91/533/EEG?

[OMISSIS] [schorsing van de nationale procedure en opdrachten aan het secretariaat en toezending aan het Hof]

Napels [OMISSIS] 31 maart 2025. [OMISSIS]